

SEĆANJE NA PROF. DR JOVANA GLIGORIJEVIĆA

(6. X 1918 — 23. I 1982)

Prof. dr Jovan Gligorijević, redovni profesor Radiologije Veterinarskog fakulteta u Beogradu rođen je 6. X 1918. godine u Ajačiju na Korzici gde su se smestili njegovi roditelji, po zanimanju učitelji, za vreme povlačenja srpske vojske u Prvom svetskom ratu. Veterinarsku medicinu studirao je u Beogradu, gde je diplomirao 1946. godine. Po diplomiranju izabran je za asistenta na predmetu Hirurgija sa oftalmologijom, onihologijom i rendgenologijom. U toku 1947. godine boravio je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, gde je u to vreme radio poznati rendgenolog u veterinarskoj medicini, prof. dr Rapić. 1948. godine Gli-

Prof. dr Jovan Gligorijević

gorijević je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu odbranio disertaciju pod naslovom: „Transrektalna i transvaginalna rendgenografija velikih životinja”. Ta je dijagnostička metoda uneta u literaturu kao jedinstven dijagnostički postupak (Equine Medicine & Surgery, D. Barbara, California, 1963).

Godine 1949. Gligorijević je izabran za docenta i povereno mu je osnivanje posebnog Instituta i organizovanje nastave za predmet: „Veterinarska radiologija i fizikalna terapija” na Veterinarskom fakultetu u Beogradu. Za stipendistu francuske vlade izabran je 1951. godine. 1952. godine boravi u Parizu na Institutu profesora Busnela, gde se bavi studiranjem biofizičkih osobina ultrazvuka i njegove primene u medicini. Eksperimentalna i klinička ispitivanja iz područja ultrazvuka nastavio je kod nas po povratku u Beograd.

U toku 1963/64. školske godine odlazi ponovno u Francusku, gde radi u Centru za radiološka istraživanja Fontanay-aux-Roses. On je bio jedan od organizatora prve naše laboratorije za primenu nuklearne energije u veterinarskoj medicini i poljoprivredi u Zemunu.

Kao višegodišnji prodekan, dekan i član raznih tela na fakultetu, mnogo je radio na organizaciji i reorganizaciji studija veterinarske medicine. Praktički, za vreme njegovog delovanja, nije bilo na fakultetu znatnijih akcija u kojima nije bio inicijator ili barem sudelovao i profesor Gligorijević.

U dva mandatna perioda izabran je za prorektora i takođe za dva mandatna perioda, izabran je za rektora Univerziteta u Beogradu. Na ovim dužnostima radi na razvoju samoupravnih odnosa i reformi nastave, investicionoj izgradnji Univerziteta, razvoju savremenog koncepta studentskog standarda i drugim univerzitetskim pitanjima. Za njegov rad na ovako širokom i odgovornom području dodeljena su mu naša i strana priznanja: Orden rada sa zlatnim vencem i Plaketa grada Beograda, Plaketa Univerziteta u Beogradu i Nišu, Plaketa Saveza studenata Beograda, Orden rada sa crvenom zastavom i 1982. godine Orden zasluga za narod sa zlatnom zvezdom. Za najznačajnija dostignuća od opšteg značaja za razvoj Socijalističke Republike Srbije u oblasti veterine dobio je Sedmojulsku nagradu 1978. godine.

Za istaknute zasluge za nauku i razvoj naučne saradnje i zbližavanje naroda Jugoslavije sa britanskim, poljskim i nepalskim narodima dobio je posebna priznanja: Orden „Britanske Imperije”, stepen Vitez komandor, „Komandorski krst” — Orden zasluga NR Poljske i Nepalski orden Gozkha Dakshin Bahu (II).

Prof. dr Gligorijević je bio aktivan društveno-politički radnik i bio je član mnogih naših i međunarodnih naučnih i stručnih organizacija.

Nastavni rad na univerzitetskim ustanovama ne može postojati bez naučnog rada. Drugim rečima, ko svoj život posveti univerzitetskoj nastavi, mora da se bavi i rešavanjem naučne problematike. Prirodno retko obdaren, visoko-stručno obrazovan, kao radnik retko vredan i dobar organizator profesor Gligorijević bio je u nauci izuzetno jaka kreativna ličnost. On je bio naučni radnik retko široke širine. U toku svog naučnog života on je uspešno obrađivao široku i različitu problematiku bioloških nauka sa naročitom primenom u veterinarskoj i humanoj medicini. Kao mlad asistent bavio se pored praktične i eksperimentalne

hirurgije oftalmologijom. Da bi našim studentima objasnili praktični smisao oftalmologije u Veterinarskoj medicini već u prvoj godini njegovog rada na fakultetu objavili smo „Oftalmološku dijagnostiku domaćih životinja“.

Po povratku iz Francuske Gligorijević je sa timom autora nastao svoja ispitivanja pri kojima je ultrazvuk korišćen kao transmisioni faktor za prenos medikamenata, kao što su antibiotici, kroz transparentne delove oka. Terapeutska važnost ovih ispitivanja je u tome što taj postupak pomoću ultrazvuka može da zameni paracentezu pri aplikaciji lekova u prednju očnu komoru.

Osim toga, pod njegovim je rukovodstvom područje delovanja ultrazvuka izučavano u biološkim sredinama uopšte, kao i u radu sa radioaktivnim izotopima u kontaminacione svrhe. Pri tim ispitivanjima postignuti su interesantni rezultati.

Značajnu naučno-istraživačku aktivnost pokazao je profesor Gligorijević i u radovima iz problematike radijacione higijene animalne proizvodnje.

Znatno broj naučnih radnika koristio je njegova istraživanja u svojim radovima.

Domet rada prof. dr Gligorijevića išao je mnogo dalje. Svome doktorskom radu iz područja intrakavitalne radiografije želeo je da da praktični smisao u ispitivanju niza oboljenja domaćih životinja. Takva oboljenja mogu da znače veliki gubitak kao što su: virusna pneumonija teladi, afrički rinit svinja, veruminozna pneumonija jagnjadi i dr. Rana dijagnostika u intenzivnom uzgoju putem rendgenske kinematografije i rendgenske televizije, mogu da znače mnogo u suzbijanju i lečenju ovih oboljenja u intenzivnoj animalnoj proizvodnji. To je doprinelo ugledu naše veterinarske radiologije i interesovanju stranih stručnjaka za usavršavanje na Veterinarskom fakultetu u Beogradu.

Jovana Gligorijevića upoznao sam kao mladog nežnog studenta, kada sam kao docent došao u Beograd da predajem kliničke predmete na novo osnovanom Veterinarskom fakultetu. Ubrzo sam u razgovorima na vežbama i u radu zapazio retko bistrog i vrednog studenta Gligorijevića. Njegov portret sam međutim izgrađivao u toku dugogodišnjeg zajedničkog rada iako mi njegovo detinjstvo nije bilo poznato. Kada sam se vratio iz zarobljeničtva zatekao sam kolegu Gligorijevića na tadašnjoj Hirurškoj klinici gde u radu pomaže pokojnom kolegi Staniću. Saznao sam da on svoje slobodno vreme provodi na toj klinici. Od toga vremena pa kao asistent, docent, upravnik Instituta za radiologiju, profesor, dekan Fakulteta i rektor Univerziteta, ostao je kao naučni radnik, kolega i čovek u kontaktu sa klinikom koju sam ja osnovao i vodio.

Često je spominjao da je on moj đak a ja sam se tada setio mišljenja mojih profesora da dobar profesor treba da bude zadovoljan da su njegovi đaci bolji od njega.

Nezaboravni su sastanci i sednice tadanje katedre za hirurgiju na kojima smo svi zajedno stvarali naučnu atmosferu. Pri tome su pojedinci referisali svoje naučne i stručne radove a ceo kolektiv je te radove dobronamerno kritikovao. Svojom naučnom erudicijom, profesor Gligorijević je znatno doprinio kvalitetu ovih diskusija. Drugim rečima on je bio u stanju da stvara uslove za naučni rad.

Pri razmimoilaženjima, koja su bila posledica razlike u mišljenjima nije bio naročito osetljiv jer smo svi imali zajednički cilj. Smisao našeg rada da stvaramo fakultet i univerzitet koji svojim naučnim radom može da što bolje afirmiše naš rad u zemlji i u svetu bio je važniji nego naša lična raspoloženja.

Umro je u Beogradu 23. I 1982. god., gde je i sahranjen.

Smrt prof. dr Jovana Gligorijevića nije samo gubitak za njegovu familiju i Institut, kome je davao širinu rada i delovanja. Taj gubitak osetiti će generacije njegovih đaka kojima će nedostajati njegov savet. Njegov savet će nedostajati i budućim generacijama, jer bi on po svojim intelektualnim sposobnostima bio još dugo u stanju da mladima daje korisne savete.

Nama svima koji smo dolazili u kontakt i saradivali sa njim nedostajati će nasmejana, vanredno taktična i civilizovana, retko vredna i za naučni retko obdarena ličnost prof. dr Jovana Gligorijevića.

Sa ovakvim razmišljanjima želim da Veterinarski fakultet u Beogradu uspeva da i u budućnosti odgaja stručne i naučne radnike kvaliteta prof. dr Jovana Gligorijevića.

Hvala Mu.

Prof. dr Jovan Dimić